

Den økonomiske Situation.

Af Knud Korst.

I Danmarks økonomiske Tilstand vurderes nu almindeligvis gunstigt i alle Betragtninger om den nærmeste forøgende Tid hedder det, at den i det store og hele har været en Fremgangsperiode for Erhvervene; og til den nærmeste Fremtid stilles ikke små Forventninger.

I Industriraadets sidste Aarsberetning hed det saaledes, at »Dæmringen blev til Gryn, i Grosserersektors Aarsoversigt »Verdensmarkedet og Danmark» blev det samme udtrykt i andre vendinger. Og i de officielle økonomiske Oversigter, som Statistisk Departement kort efter Nytaar offentliggjorde i »Statistiske Efterretninger», udmundede de indgaaende Undersøgelser af Erhvervsforholdene i følgende Slutning:

»Imidlertid kan det sikkert siges, at Landets økonomiske Forhold i Øjeblikket er saa sunde og Produktionsapparatet i de hørende Erhverv saa godt, at det maa være muligt at opretholde og ogsaa udvide Omfanget af den økonomiske Virksomhed, navnlig hvis Opsparingen — af Hensyn til de betydelige Krav om Kapital, som den stigende Erhvervsaktivitet stiller — maatte holde Skridt med den forøgede Produktion.»

Allt dette er forsaavidt saare godt; selv om store Kredse af Befolkningen stadigvæk kun er Tilskuere til de bedre Tilstande, saa maa det dog indrømmes, at den økonomiske Bedring, der her er Tale om, sender sine Virkninger langt ud i de forskellige Dele af Nationen; det er en meget stor Kreds, der nyder godt af den — omend i større eller mindre Grad naturligvis.

Denne Side af Sagen skal jeg lafe liege i denne Forbindelse. Derimod skal jeg forsøge paa at give den nuværende Tingenes Tilstand Perspektiv bagud i Tiden — nemlig ved at stille den gunstige Vurdering i Øjeblikket op mod den over al Maade pessimistiske Vurdering af vort Lands økonomiske Fremtid, der var saa fremherskende for nogle ganske faa Aar siden. Navnlig for den Del af Befolkningen, hvortil Social-Demokraten især er knyttet, nemlig Socialdemokratiet og Fagforeningerne, er det af største Betydning saaledes bestandig at se Tingene i større Sammenhæng; uden dette vilde disse yderst vigtige Organer i vort Samfundsliv ikke kunne udøve de rigtige Konsekvenser af Begivenhederne og derfor ikke kunne tilrettelægge den langsigtede Politikk, der udmærker dem.

For ikke saa længe siden var Danmark som bekendt inde i en haard økonomisk Krise; og det var da en staaende Talemaade, at skulde Nationen overhovedet kunne redde sig ud af denne Krise, da gaves der kun én Udvej, nemlig Nedskæring. Nedskæring fremfor alt af de offentlige Udgifter (til Tjenestemandslønninger og social Forsorg) og af Arbejdslønnen i de private Erhverv. Skete dette ikke, da vilde der fremkomme ølgende Resultater:

Den høje Arbejdsløn vilde gøre det umuligt for os at konkurrere med Ulandet; Landet vilde blive oversvømmet af fremmede Varer, og vor Eksport til Ulandet vilde blive staaet ud.

De store offentlige Udgifter (altsaa Beskatningen) i Forbindelse med de høje Lønninger vilde bringe Kapitaldannelsen i Fare; der vilde blive levnt hverken Virksomhederne eller Private noget nævneværdigt Overskud, hvoraf Kapitalopsparingen kunde opstaa; vi vilde altsaa ikke være i Stand til at finansiere de Bedrifter, som trods alt vilde blive staaende; der vilde ikke være Midler til ny Maskiner o. a. Forbed-

ringer, til Driftskapital, endstige til Kredittildelse fra Virksomhedernes Side (f. Eks. ved Eksport). Resultatet maatte i bedste Fald blive Optagelse af Laan i Ulandet — altsaa en forøget Pantstætning til kapitalrige Stater.

Ud fra en Agitation paa dette Grundlag lykkedes det at faa gennemført ekstraordinære Nedskæringer (d. v. s. saadanne, som ikke fulgte umiddelbart af Kronens forøgede Værdi for de paagældende selv) paa visse vigtige Omraader; først og fremmest rantes Tjenestemandslønningerne og visse sociale Udgifter af denne Nedskæring. Dernaest skete der det, at Lønniveauet gik meget stærkt ned for visse Grupper af Arbejdere, der kun i ringe Udstrækning er organiseret og som derfor konkurrerer hinanden sønder og sammen paa et frit Arbejdsmarked, saasnart der er for stort Udbud af Arbejdskraft, — først og fremmest Handels- og Kontorpersonale, Husassistenten og store Grupper af Landbrugsarbejdere.

Forsaauidt fandt der altsaa i Realiteten en betydelig Nedskæring Sted. Men ingen vil dog sikkert turde paastaa, at det netop er disse Nedskæringer, der er den egentlige Aarsag til den ret gunstige Tilstand, som Erhvervslivet nu befinder sig i. Kan den hele Beskæftigelsesgrad paa B. & W. forklæres med, at Firmaets Kontorister er gaaet ned i Løn (om de i det hele taget er det, véd jeg ikke)? Kan de lette Finansieringsforhold forklæres ved, at netop Skattelettelserne har medført en betydelig forøget Kapitalopsparing? Og kan Landbrugets Rekordudførsel forklæres ved Nedgangen i Landarbejderlønnen? Der er vist ingen i dette Land, der tør indlæde sig paa at hevise sligt.

Slige Paastande lader sig løvrigt heller ikke opretholde af den yderst vigtige Grund, at Nedskæringspolitikken led sit store Nederlag paa det afgørende Omraade, nemlig det, der vedrører de organiserede Arbejdere Lønniveau. Det var som bekendt dette Punkt, den Mygdal-Pinstrupske Nedskæringspolitik særlig sigtede paa — de »sociale» Nedskæringer havde jo den meget vigtige Op-gave at skulde slaa Benene væk under Fagforeningerne. Men Fagforeningerne holdt Stand mod alle Angreb; Lønniveauet for de organiserede Arbejdere i dette Land blev ikke skaaret ekstraordinært ned i den Periode, der her er Tale om. Og dog er vi nu kommet gennem den værste Krise.

Den Gang blev der spaaet al Landets Ulykker som Følge af denne Støjhed fra Fagforeningernes Side. Og allerede i Dag — saa kort Tid efter — udmæles Nationens materielle Tilstand og dens nærmeste Fremtid i lyserøde Farver. Vi kan altsaa slaa fast i Dag, at denne gunstige Udvikling har fundet Sted til Trods for, at det Lønniveau, som den Gang betegnedes som landsødelæggende, har beenaet urørt gennem hele Perioden og stadig bestaar. Med andre Ord: den almindelige Lønnedsættelse, som for saa kort Tid siden betegnedes som en absolut Forudsætning for bedre Tilstande i Danmark, har aldeles ikke vist sig at være nødvendig. Denne Paastand — som dog er af yderste Vigtighed for hundred Tusinder af Familier i dette Land — har altsaa vist sig at være falsk. Det forekommer mig, at der heri ligger en haard Anklage mod Nedskæringsmændene.

Det var selvfølgelig et meget stort Ansvar for hele Landets Fremtid, som Fagforeningerne og de Folk, der gik i Breehen for disses Lønpolitik, den Gang paatog sig — ved saa kategorisk at afvise Lønsenkninger ud over Prisniveauets Nedgang.

Blotet for Risiko var denne Politikk selvfølgelig heller ikke, i lang Tid saa Situationen jo ogsaa nok saa sort ud; Arbejdsløsheden var af et saa uhyggeligt stort Omfang, at det ikke kan undre, om en og anden begyndte at tvivle paa Lønpolitikens Rigtighed. Organisationerne var ude for et mægtigt Tryk. Kunde de holde Stand mod de mange Arbejdsløses Misfornøjelse med de svære Tider? Vilde en Mængde Virksomheder ikke for steds blive staaet ned af den udenlandske Konkurrence?

Det er derfor klart, at Nedskæringsmodstandere var alt andet end begejstret for Stillingen. Alligevel vil det være ganske fejlagtigt at paastaa, at deres stejle Afvisning af ekstraordinære Lønsenkning var Haardpolitik; og at det kun kan betegnes som et enestaende Held — og ikke som Udslag af Forudseendighed — at Nationen alligevel slap uskadet gennem den svære Krise.

Nej, Fagforeningernes Lønpolitik var vel underbygget. De førende Fagforeningsfolk, saavel som de førende Politikere og Skribenter indenfor Partiet, var nemlig ganske klare over Arbejdsløshedsens national-økonomiske Betydning i Produktionsprocessen; og fremfor alt var man i saa Henseende ganske klar over, at en Virksomhed kan konkurrere paa to vidt forskellige Grundlag: enten ved lav Arbejdsløn i Forbindelse med ringe Arbejdsydelse og forældet Teknik — eller ved høj Arbejdsløn med tilsvarende kvalificeret Ydelse og høj Teknik.

Hvis vi, den Gang Krisen var haard, var staaet ind paa at konkurrere ved Hjælp af lav Arbejdsløn, da havde der faktisk ingen Grænser været for, hvor langt Lønnen skulde være presset ned, for at dette skulde føre til noget. Professor Ohlin foreslog den Gang, at man skulde sætte Produktionen i Gang ved Hjælp af en generel 15 pct's Lønnedsættelse; men det praktiske Livs Mænd var klar over, at en saadan Nedsættelse hjalp hverken helt eller halvt. Der skulde ganske anderledes drastiske Nedsættelser til, hvis vi ad den Vej skulde gøres konkurrencedygtige; saa maatte vi ned paa samme Lønniveau som Czeke og Polakker, ja maaske ned paa Asiatens Niveau.

(Sluttes).

Søluframsýning av føroyskum heimavirkadum lutum.

Aftur í ár verður sum vant søluframsýning í Ólavskudugunum. Framsýningin verður í Avhaldshúsinum frá kl. 4—7 sp. og byrjar sunnudagin 27. juli.

Óh, sum vilja selja og framsýna, kunnu senda lutir til ein av okkum undirskrivaðu.

Havn, 7. juli 1930.

Johanne Jensen. Maria Kamban. Marius Debes. Andreas Ziska.

Personale til Elektricitetsværk.

Ved Klaksvig Sogus Kommunes Vandkraftanlæg og Elektricitetsforsyning, skal til c. 1. December d. A. ansættes

1 Bestyrer med Maskinisteksamen, Prøven for statsautoriserede Elektroinstallatører, samt Erfaring ved Elektricitetsværksdrift og evt. Bogholderi.

1 elektro- og maskinuddannet Assistent med nogen Praksis.

Der stilles Bolig til Disposition ved Kraftstationen.

Ansøgninger, der stiles til Kommunen med Opgivelse om Uddannelse og Praksis, samt Gagefordring, sendes til Ingeniørfirmaet F. H. Krebs, Alhambravej 17, København, inden 20. Juli d. A.

Forstanderskabet.

Firestone

Footwear Company.

NYGGJ TÍDINDI

Sterkir gráir gummiskógvir við besta slags rágummisólum.

Mongd av hvítum og brúnum løríttskón.

UMBODSMANUR FYRI
FØROYAR:
POUL HANSEN
Telf. 61. Tórshavn. Telf. 61.
Telgr.: Veritas.

ADALGOYMSLA:
BERNHARD KJØR
Gøthersgade 49, Montegården
København K.
Telgr.: Holmslrom.

Lýsingar

SKIPAFELAGIÐ FØROYAR
TÓRSHAVN

TELF.: 171 & 209 — TELEGR.: SKIPAFELAGIÐ

Allir rættir
Føroyingar
taka bert vørur og
ferðast einans við
forum skipafelagsins.
P./I.
Skipafelagið Føroyar.

Prima
Husholdningskul.

Ny Forsyning.
Havnar
Kol- & Cementhandil.
Telefon 172 — 208.
Telgr.-Adr.: Kolcement.

Galvaniseraðar tak- og húsaklædningsplátur

keypast bligast frá Poul Hansens Heilsulu, Tórshavn.
Telefon 61. Telegramadresse VERITAS.

FØROYA FISKIMENN

Teir, ið vilja vera fastir avreiðarir til „Ísvirkia, fáa:

100 oyr. fyri kg av 5—15 kg kalva sum tryggðan vetrarpris.	
80 - - - 5 - 15 - - -	summarpris.
90 - - - 15 - 50 - - -	vetrarpris.
70 - - - 15 - 50 - - -	summarpris.
60 - - - yv. 50 - - -	vetrarpris.
50 - - - 50 - - -	summarpris.
60 - - - und. 5 - - -	vetrarpris.
50 - - - 5 - - -	summarpris.
30 - - - av hysu.	

Hægsta dagspris fyri fladfisk; havtaska er dýrari enn kalvi, háur nakað sum torskur! Einkí má aftur í havið. Slógv og blígur fiskur verða málid til fiskamjøl, ið er einastandandi at mjólka av.

Fai tykkum reiðskap til víroðfisking og komi við veiðuni til „Ísvirkia“!

Lýsið í

„Føroya Social-Demokrat“!